

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu EU peníze školám

Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.4.00/21.356
Šablona:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Název materiálu:	VY_32_INOVACE_14/07_Lineární funkce a její graf
Autor:	Ludmila Flámová
Ročník:	9.
Datum vytvoření:	4. 2. 2014

Výstižný popis způsobu využití, metodické pokyny:	Žáci si procvičí sestrojování grafů, řešení lineárních rovnic.

Klíčová slova:	Graf, lineární funkce, definiční obor funkce
Druh učebního materiálu:	pracovní list

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Lineární funkce a její graf

příklady k procvičování

1. Sestrojte grafy lineárních funkcí:

a) $y = 2x + 3$

b) $2x - 3y = 6$

c) $3x + 4y + 2 = 0$

d) $2x + y = 1$

e) $y = -2x + 1$

f) $y = 2x$

2. Určete průsečíky grafů daných lineárních funkcí s osami x a y:

a) $y = -\frac{3}{2}x + 3$

b) $y = 2,1x + 1,7$

3. Určete, které z bodů $A[2;1]$, $B[-1;7]$, $C[-2;2]$, $D[-1;1]$ leží na grafech funkcí:

a) $y = x + 3$

c) $y = \frac{3}{4}x + \frac{5}{4}$

b) $y = -4x + 3$

d) $y = -2x + 5$

4. Vyberte z daných funkcí

$$y = -x + 5; y = 2x; y = -\frac{3}{4}x; y = 5; y = 0; 2x + 5y - 1 = 0; 3x + y = 2$$

a) funkce rostoucí,

b) funkce klesající.

5. Určete průsečíky grafů funkcí:

a) $y = 2x - 1$
 $y = -x + 2$

b) $y = \frac{1}{2}x + 2$
 $y = x - 5$

6. Z daných funkcí vyberte ty, jejichž grafem je přímka rovnoběžná s osou x (konstantní funkce):

a) $y = 3x + 2$

d) $y = 0 \cdot x + 2$

b) $y = -3,5$

e) $y = -2x$

c) $y = x^2 - x + 2$

f) $y = \sqrt{2}$

7. Vyberte z daných funkcí funkce lineární:

a) $y = x^4 - x^3$ $D = R$

c) $y = x - x^2$ $D = R$

b) $y = \frac{1}{x}$ $D = R - \{0\}$

d) $y = 2x + 1$ $D = R$

Řešení:

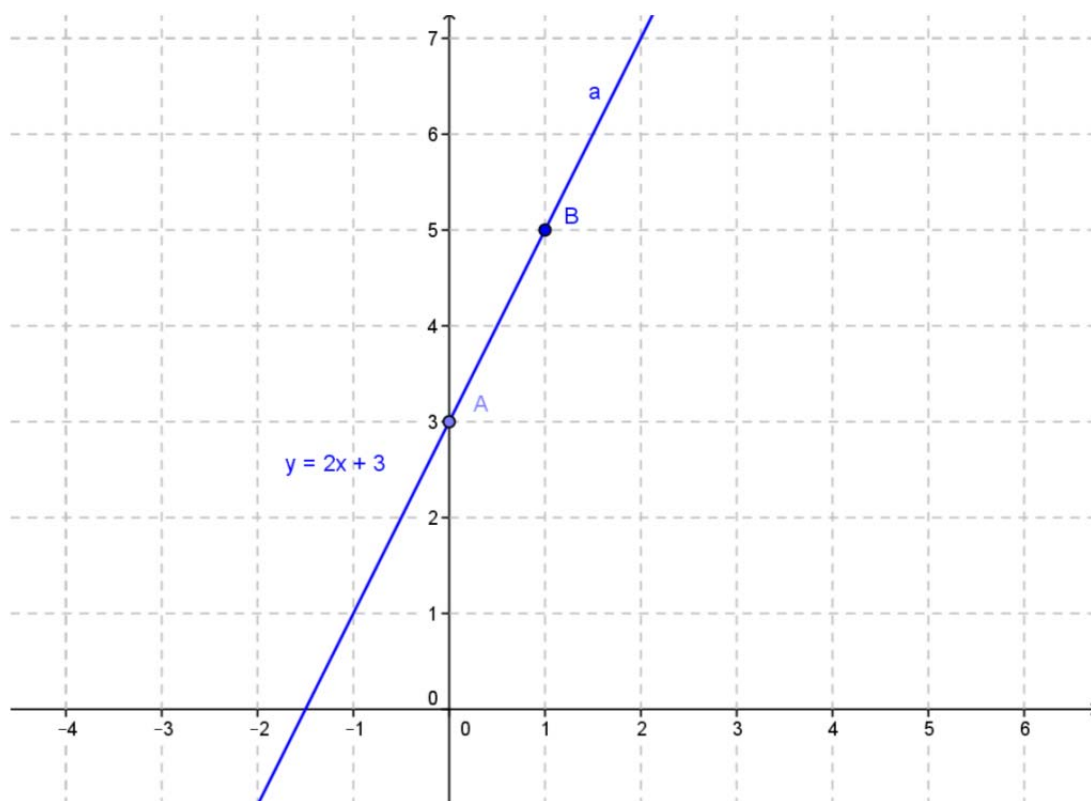
1. Sestrojte grafy lineárních funkcí:

a) $y = 2x + 3$

$f : y = 2x + 3$

x	0	1	2
y	3	5	7

Graf:

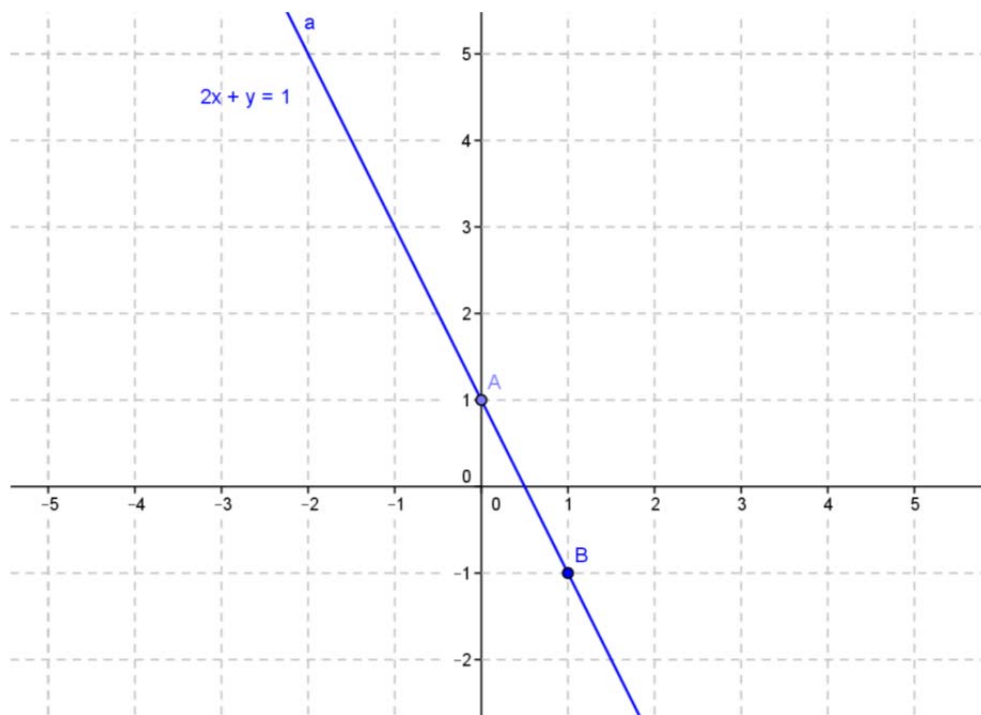

d) $2x + y = 1 \Rightarrow y = 1 - 2x$

$f: y = 1 - 2x$

x	0	1	2
y	1	-1	-3

Graf:

b) $2x - 3y = 6$

e) $y = -2x + 1$

c) $3x + 4y + 2 = 0$

f) $y = 2x$

2. Určete průsečíky grafů daných lineárních funkcí s osami x a y:

a) $y = -\frac{3}{2}x + 3$

$[2; 0], [0; 3]$

Početně:

$y = -\frac{3}{2}x + 3$

$f: y = -\frac{3}{2}x + 3 \rightarrow$ zvolím:

$x = 0$

$y = 0$

$y = -\frac{3}{2}x + 3$

$y = -\frac{3}{2}x + 3$

$$y = -\frac{3}{2} \cdot 0 + 3$$

$y = 3 \Rightarrow$ průsečík s osou y je bod $[0;3]$

$$0 = -\frac{3}{2}x + 3 \quad / \cdot 2$$

$$0 = -3x + 6 \quad / + 3x$$

$$3x = 6 \quad / : 3$$

$x = 2 \Rightarrow$ průsečík s osou x je bod $[2;0]$

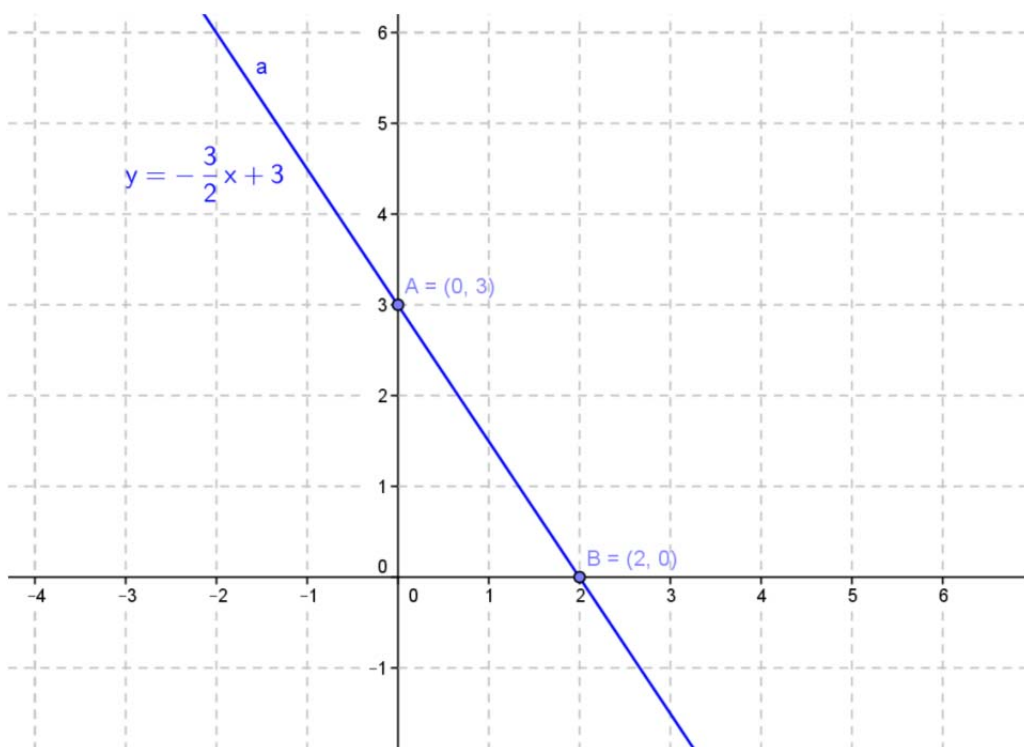
Graficky:

$$y = -\frac{3}{2}x + 3$$

$$f: y = -\frac{3}{2}x + 3$$

x	0	2	4
y	3	0	-3

Graf:

b) $y = 2,1x + 1,7$

$[-0,81;0],[0;1,7]$

3. Určete, které z bodů $A[2;1]$, $B[-1;7]$, $C[-2;2]$, $D[-1;1]$ leží na grafech funkcí:

a) $y = x + 3$ [žádný]

$A[2;1] \rightarrow$ dosadíme do $y = x + 3$

$$1 \neq 2 + 3$$

$$1 \neq 5 \text{ bod } A[2;1] \text{ neleží na grafu funkce } y = x + 3$$

$B[-1;7] \rightarrow$ dosadíme do $y = x + 3$

$$7 \neq -1 + 3$$

$$7 \neq 2 \text{ bod } B[-1;7] \text{ neleží na grafu funkce } y = x + 3$$

$C[-2;2] \rightarrow$ dosadíme do $y = x + 3$

$$2 \neq -2 + 3$$

$$2 \neq 1 \text{ bod } C[-2;2] \rightarrow \text{neleží na grafu funkce } y = x + 3$$

$D[-1;1] \rightarrow$ dosadíme do $y = x + 3$

$$1 \neq -1 + 3$$

$$1 \neq 2 \text{ bod } D[-1;1] \rightarrow \text{neleží na grafu funkce } y = x + 3$$

b) $y = -4x + 3$ [B]

c) $y = \frac{3}{4}x + \frac{5}{4}$ [žádný]

d) $y = -2x + 5$ [A; B]

4. Vyberte z daných funkcí

$$y = -x + 5; y = 2x; y = -\frac{3}{4}x; y = 5; y = 0; 2x + 5y - 1 = 0; 3x + y = 2$$

Návod: načrtneme grafy funkcí daných předpisy a vyhodnotíme, zda se jedná o funkce rostoucí nebo klesající.

a) funkce rostoucí, [y = 2x]

b) funkce klesající. $\left[y = -x + 5; y = -\frac{3}{4}x; 2x + 5y - 1 = 0; 3x + y = 2 \right]$

5. Určete průsečíky grafů funkcí:

a) $y = 2x - 1$
 $y = -x + 2$ [1;1]

Početně:

$$y = 2x - 1$$

$$y = -x + 2$$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$f_1 : y = 2x - 1$$

$$f_2 : y = -x + 2$$

Porovnáme strany funkcí:

$$2x - 1 = -x + 2 \quad / + x + 1$$

$$2x + x = 2 + 1$$

$$3x = 3 \quad / : 3$$

$x = 1$ → dosadíme do předpisů obou funkcí:

$$y = 2x - 1$$

$$y = -x + 2$$

$$y = 2 \cdot 1 - 1$$

$$y = -1 + 2$$

$$y = 1$$

$$y = 1$$

Průsečík grafů funkcí je bod $[1; 1]$

Graficky:

$$y = 2x - 1$$

$$y = -x + 2$$

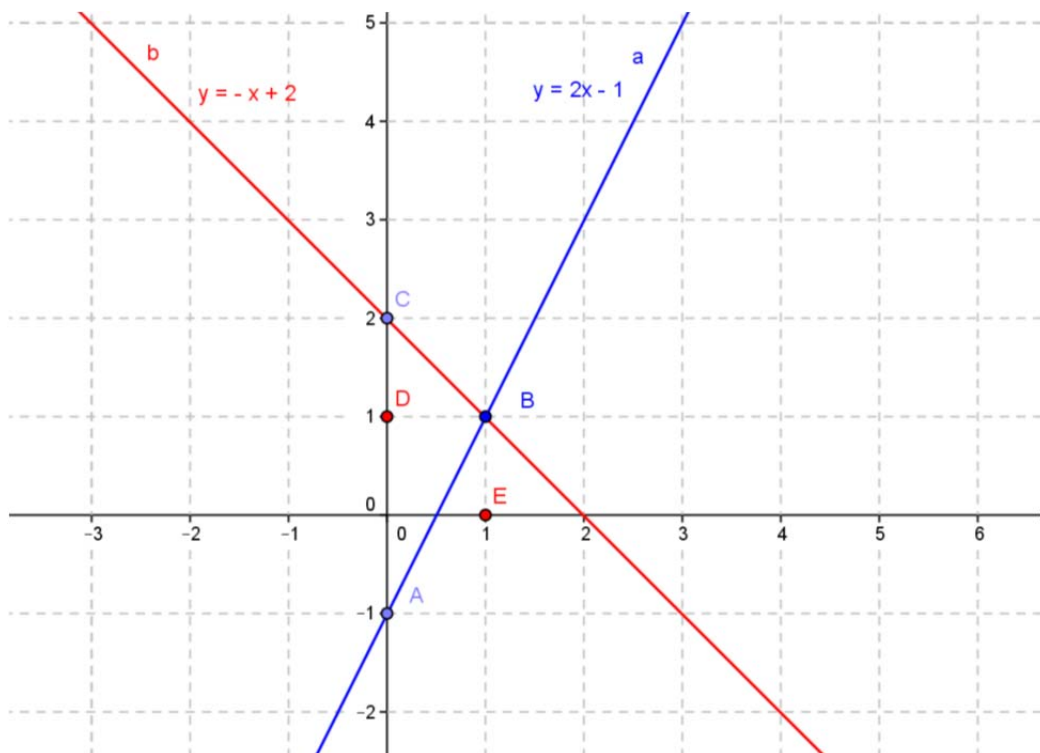
$$f_1 : y = 2x - 1$$

$$f_2 : y = -x + 2$$

x	0	1	2
y	-1	1	3

x	0	1	2
y	2	1	0

Graf:

b) $y = \frac{1}{2}x + 2$ [14;9]
 $y = x - 5$

6. Z daných funkcí vyberte ty, jejichž grafem je přímka rovnoběžná s osou x (konstantní funkce):

a) $y = 3x + 2$

d) $y = 0 \cdot x + 2$

b) $y = -3,5$

e) $y = -2x$

c) $y = x^2 - x + 2$

f) $y = \sqrt{2}$

[b;d;f]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Použité zdroje:

- BĚLOUN A KOLEKTIV, František. *Sbírka úloh z matematiky pro základní školu. 8.* upravené vydání. Praha: Prometheus, 1998. Učebnice pro základní školy. ISBN 80-7196-104-3.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ